एकाइ १२ · जुन्को ताबेई

अध्ययन टिपोट

BLE मा कस्तो प्रश्न सोधिन्छ

- **CDC को तालिका एकाइ होइन, सिप जाँच्छ:** शब्दभण्डार ६ · वर्णविन्यास ३ · भाषिक संरचना ७ · पठन बोध ७ · बुँदा टिपोट र सारांश लेखन ४ · निर्देशित रचना ३ · व्यावहारिक लेखन ३ · भाव विस्तार/व्याख्या ३ · पाठगत बोध ९ · निबन्ध लेखन ५
- **शब्दार्थ (२):** मौलिक तीन, आगन्तुक एक
  - आरोहण
  - जायजेथा
  - जगेडा
  - बेसक्याम्प
- **वाक्य रचना (२):** उखान वा टुक्काबाट एक, पारिभाषिक वा अनुकरणात्मक शब्दबाट एक
  - प्रत्यारोपण
  - अवमूल्यन
  - आपूर्ति
- **वाक्य सम्पादन (२):** चन्द्रविन्दु, शिरबिन्दुको अशुद्धि पनि: गाउ → गाउँ, पुगे → पुगँे
- **वाक्य परिवर्तन (३):** लिङ्ग, वचन, पुरुष, आदर
- **पठन बोध, व्याकरणिक (३):** अनुच्छेदबाट उपसर्ग लागेका शब्द पहिचान; प्रक्रिया देखाउनु पर्दैन
- **बुँदा टिपोट, सारांश (४):** दिइएको अंशबाट
- **निर्देशित रचना (३):** बुँदाबाट कथा वा जीवनी
- **भाव विस्तार वा व्याख्या (३):** ‘सगरमाथा आरोहण र जीवनयात्रा उस्तै हो।’
- **पाठगत बोध (४, ५):** अति छोटा प्रश्न, लामो उत्तर: ताबेईको सङ्घर्ष, इच्छाशक्ति

पाठको सार

- **विधा: जीवनी:** जन्मदेखिको जीवन, सङ्घर्ष, योगदान अर्कैले समयक्रममा लेखेको; ‘उनी’ भनेर लेखिएको; १३ अनुच्छेद
- **सङ्घर्ष:** लक्ष्यको बाटोका समस्याको सामना; अब्दुल कलाम: गरिब जन्मनु दोष होइन, केही गर्न नखोजी गरिबै मर्नु दोष हो
- **नाम:** जुन्को आफ्नै; ताबेई श्रीमान् मसानोबुको थर; बिहेअघि इसिबासी
- **शिखर (दोहोरो अर्थ):** हिमालको टुप्पो, जीवनको सफलता
- **नेतृत्व:** अभियान नेता एइको हिसानो; ताबेई उपनेता, आरोहण नेता
- **डेथ जोन:** ८,००० मिटरभन्दा माथि
- **एक जना मात्र माथि:** अक्सिजन, खानेकुरा सकिन लागे; जगेडा अक्सिजनले एक जना मात्र जान सक्ने; ताबेई गइन्, अरू फर्किए
- **हिमस्खलन:** हिउँ पग्लेर होइन, थुप्रो अचानक चिप्लेर छिटो खस्ने; हिउँपहिरो
- **पछि:** २०१२ मा क्यान्सर थाहा पाएपछि पनि चढिन्
  - ‘हिमालयन एडभेन्चर ट्रस्ट जापान’ की निर्देशक
  - ७६ देशका अग्ला हिमाल
  - सातओटा कृति

केन्द्रीय वाक्य: सगरमाथा आरोहण र जीवनयात्रा उस्तै हो:

- जोखिम
- आनन्द
- उतारचढाव

सन्देश: अभाव र रोगले होइन, इच्छाशक्तिको कमीले मान्छेलाई रोक्छ

साल (सन्)	घटना
१९३९ सेप्टेम्बर २२	जापानको फुकुसिमा प्रान्त, मिहारुमा जन्म; सात सन्तानमा पाँचौँ; निमोनियाले कमजोर
१० वर्षमा	शैक्षिक भ्रमणमा माउन्ट नासु; रुचि जाग्यो
१९५८–१९६२	सोवा महिला विश्वविद्यालयमा अङ्ग्रेजी साहित्य
१९६७	मसानोबुसँग बिहे (कतिपय पुस्तकमा १९६५); उत्साह मर्न नदिन सधैँ साथ
१९६९	ठुला समूह, ‘अल्पाइन क्लब’ मा सहज नभएपछि **लेडिज क्लाइम्बिङ क्लब जापान**; नारा ‘आफैँ एक विदेश अभियानमा जुटौँ’; फुजी, म्याटरहर्न
१९७०, १९७२	पुरुष समूहको दुर्घटनाबाट सतर्क; अनुमति माग, फेरि निवेदन
१९७५	स्वीकृति; खर्च: पत्रिका कम्पनी, आआफ्नो जायजेथा, सामान आफैँ बनाउने, पुरानै चलाउने
१९७५ मे ४	३५ वर्षकी, आमा; १५ महिलाको टोली; ६,३०० मिटरमा हिमस्खलन; शेर्पाले उद्धार
१९७५ मे १६	दिउँसो १२:३० मा शिखर, आङ छिरिङ शेर्पासँग; तेन्जिङ, हिलारीको (२९ मे १९५३) २२ वर्षपछि
१९९२	**सेभेन समिट्स** पूरा गर्ने पहिलो महिला
२०१६ अक्टोबर २०	७७ वर्षमा क्यान्सरले निधन; गुगलको डुडल

Science Playground, कादुन्जे, भक्तपुर
https://science-playground.com/learn/grade-8-nepali/junko-tabei

शिखर	महादेश	उचाइ (मि.)	वर्ष
सगरमाथा	एसिया	८,८४९	१९७५
किलिमन्जारो	अफ्रिका	५,८९५	१९८०
एकाङ्कागुआ	दक्षिण अमेरिका	६,९६१	१९८७
डेनाली	उत्तर अमेरिका	६,१९०	१९८८
एल्ब्रस	युरोप	५,६४२	१९८९
भिन्सन	अन्टार्कटिका	४,८९२	१९९१
पुन्चाक जया	ओसेनिया	४,८८४	१९९२

व्यक्तित्व:

- दृढ इच्छाशक्ति (रोगमा पनि आरोहण छाडिनन्)
- नेतृत्व (क्लब)
- धैर्य (१९७० को अनुमति १९७५ का लागि)
- सतर्कता
- साहस (हिमस्खलनको केही दिनमै शिखर)
- मितव्ययिता

योगदान:

- महिलाका लागि हिमालको बाटो
- महिला क्लब
- लेखन, शिक्षण
- नेपाल र जापानको मित्रता

भाषा: आदरपूर्ण, सालसहित; लाक्षणिक भनाइ

शब्दार्थ

आरोही / आरोहण: माथि चढ्ने व्यक्ति / उच्च स्थानमा चढ्ने काम

गृहिणी / जायजेथा: घरको काम सम्हाल्ने महिला / धनसम्पत्ति

कीर्तिमान / अभियान: स्थापित सबैभन्दा ठुलो उपलब्धि / लक्ष्यका लागि सामूहिक प्रयास

प्रतिबद्धता / अवतरण: वचनबद्ध हुनुको अवस्था / ओर्लने काम

बेसक्याम्प / शिविर: आधार शिविर / पाल टाँगेको अस्थायी बास

जगेडा / धनराशि: पछिका लागि बचाइएको / रकम

धीरता / अनुकरणीय: नआत्तिने गुण / सिको गर्न लायक

लगनशीलता / अद्वितीय: काममा मन लगाइरहने बानी / तुलना गर्न अर्को नभएको

स्नातक / दुःखद: विश्वविद्यालयको स्नातक उपाधिको स्तर / दुःख दिने

मध्याह्न / क्र्याम्पोन: दिनको बिचको समय / जुत्तामा बाँधिने काँडेदार साधन

सिँगौरी खेल्नु / चपेटामा पर्नु: डटेर सामना गर्नु / रोग वा दबाबले समातिनु

होस्टेमा हैँसे गर्नु / हाँसोमा उडाउनु: साथ दिनु / खिसी गर्नु

- **पारिभाषिक (प्राविधिक) शब्द:** विषय वा पेसामा ठ्याक्कै एउटै अर्थ दिने
- **अक्षांश:** भूमध्य रेखासँग समानान्तर रेखा
- **उपसंहार / समालोचना:** लेखको निष्कर्ष / रचनाका पक्ष केलाएर हेर्ने काम
- **दर्शन / भाषिका:** जीवन र जगत् हेर्ने दृष्टिकोण / ठाउँअनुसार भाषाको फरक रूप
- **प्रत्यारोपण / आपूर्ति:** अङ्ग सार्ने काम / अन्तबाट ल्याएर अभाव पूरा गर्ने काम
- **अवमूल्यन:** रुपियाँको मूल्य घट्ने अवस्था
- **सुकुम्बासी / शिलान्यास:** जग्गा आफ्नो नभएको / जगको ढुङ्गा राख्ने काम
- **स्वास्थ्य:** रक्तचाप, अर्बुद, प्रसूति
- **भूगोल:** अक्षांश, हिमस्खलन
- **साहित्य:** समालोचना, उपसंहार
- **अर्थ:** अवमूल्यन, आपूर्ति, बोलपत्र
- **प्रशासन:** शिलान्यास, प्रतिवेदन

व्याकरण: पुरुष, आदर, उद्देश्य, उपसर्ग

पुरुष बदल्ने: कर्ताको ठाउँमा दिइएको सर्वनाम, अनि क्रियापदको अन्त्य; काल, लिङ्ग, बाँकी शब्द उही

पुरुष	कर्ता	उदाहरण
प्रथम (बोल्ने)	म, हामी	म हिँड्छु, हामी हिँड्छौँ
द्वितीय (सुन्ने)	तँ, तिमी, तपाईं	तँ हिँड्छस्, तिमी हिँड्छौ
तृतीय (अरू)	ऊ, उनी, उहाँ, नाम	ऊ हिँड्छ, उनी हिँड्छन्

आदर	द्वितीय	तृतीय	कहिले
सामान्य	तँ पढ्छस्	ऊ पढ्छ, पढ्छे	साना, नजिकका साथी
मध्यम	तिमी पढ्छौ	उनी पढ्छन्, पढ्छिन्	बराबरीका, जीवनीका व्यक्ति
उच्च	तपाईं पढ्नुहुन्छ	उहाँ पढ्नुहुन्छ	ठुला, गुरु, नचिनेका

- **आदर बदल्दा:** कर्ता, ले, क्रियापद मिलाउने; उच्च आदरमा लिङ्ग छुट्टिँदैन
- **उच्चबाट झर्दा:** लिङ्ग फर्कन्छ: उहाँ आउनुभयो → ऊ आयो, ऊ आई
- **जीवनीमा:** मध्यम आदर लेख्ने चलन; सम्मान घटेको होइन

उद्देश्य: जसको बारेमा भनिन्छ (कर्ता); **विधेय:** जे भनिन्छ (क्रियापद)

- **खोज्ने:** पहिले अन्तिम क्रियापद (फर्कँदै छ, हुने छ: एउटै विधेय); अनि ‘को?’, ‘कसले?’, ‘के?’
- भोलि विद्यालयमा **खेलकुद** हुने छ: उद्देश्य सुरुमै हुन्छ भन्ने छैन
- **मसानोबुले** साथ दिए: ले लागे पनि उद्देश्य

उपसर्ग: शब्दको अगाडि जोडिएर नयाँ शब्द बनाउने अंश; एक्लै आउँदैन; बनेको शब्द **व्युत्पन्न**; निर्माण प्रक्रिया: अनु + वाद = अनुवाद

उपसर्ग	अर्थ	उदाहरण
अ / अन	नभएको	अभाव, अमर / अनपढ, अनजान
अनु / अभि	पछि / तर्फ	अनुवाद, अनुशासन / अभिनय, अभियान
उप / प्र	नजिक / अगाडि	उपकार, उपहार / प्रगति, प्रयोग
अव / उत्	तल / माथि	अवगुण, अवरोध / उत्प्रेरणा, उन्नति
बे / गैर	बिना / नभएको	बेघर, बेकार / गैरकानुनी
वि / बि	विशेष / नराम्रो	विदेश, विकास / बिछोड, बिजोर
सह	सँगै	सहयोग, सहमति

- **जाँच्ने:** झिक्दा बाँकी अंशको अर्थ हुन्छ? अभाव → भाव; अप्ठ्यारो, अजयमा उपसर्ग छैन; अनुचित = अन् + उचित

वर्णविन्यास: चन्द्रविन्दु

- **नाकबाट बोलिने शब्द:**
  - गाउँ
  - हिउँ
  - गुँड
  - आँप
  - बाँस
- **प्रथम पुरुषका क्रियापद:** म गएँ, हामी गयौँ
- **-उँदै, -इँदै, -उँछ:** हुँदै, दौडिँदै, आउँछ
- **सर्वनाम, ठाउँ:**
  - तपाईं
  - यहाँ
  - उहाँ
  - कहाँ
- **अव्यय:**
  - चाहिँ
  - झैँ
  - सँग
  - सधैँ
- **अर्थ फेरिने:** म गएँ / उनीहरू गए; बाँस (बोट) / बास (बस्ने ठाउँ)

रचना

जीवनी: आदि (नाम, जन्म, आमाबुबा, बाल्यकाल, शिक्षा) → मध्य (पेसा, योगदान, कृति, विशेषता) → अन्त्य (सम्मान, निधन, आफ्नो विचार)

- साल क्रमैसँग
- त्यसपछि, साथै जस्ता शब्दले जोड्ने
- जीवित व्यक्तिको अहिलेको काम वर्तमान कालमा

बुँदा टिपोट, सारांश (चौथो अनुच्छेद; तरिका एकाइ ३)

- बुँदा: तीव्र चाहना → १० वर्षमा माउन्ट नासु → अस्वस्थ भए पनि उत्साह → स्नातकसम्म निरन्तर
- सारांश: मूलको करिब एक तिहाइ, **शीर्षकसहित** ('पर्वतारोहणको चाहना')

व्याख्या, समीक्षा: आदि (कहाँबाट, सिधा अर्थ) → मध्य (उदाहरण, पाठका घटना) → अन्त्य (निष्कर्ष)

इच्छा बताउने: के चाहनुहुन्छ → कहाँबाट जाग्यो → के गर्नुपर्छ → अहिले के सुरु गर्ने; म ... बन्न चाहन्छु

प्रायः हुने गल्ती

✗ हिमस्खलनमा हिउँ पग्लेर बग्छ
✓ थुप्रो अचानक चिप्लेर छिटो खस्छ

✗ ले लागेको शब्द उद्देश्य होइन
✓ मसानोबुले नै उद्देश्य

✗ 'अ' देख्नासाथ उपसर्ग
✓ बाँकी अंशको अर्थ हेर्ने: अजय, अप्ठ्यारो होइनन्

✗ 'तपाईं' र 'उहाँ' एउटै पुरुष
✓ तपाईं द्वितीय, उहाँ तृतीय